

Repetitiefoto 1978

Ulysse Ik moest ook maar eens opstappen.

(Eugène komt terug binnen.)

Eugène Een man heeft dat zopas voor jou gebracht. *(Jonathan leest het briefje, legt het op de tafel.)*

Jonathan Ik kom binnen een paar uren terug. Wilt u mijn moeder waarschuwen, Ulysse? Ik zal hier de nacht doorbrengen.

Ulysse U kunt op mij rekenen. *(Jonathan gaat buiten.)*

Ulysse *(Leest het briefje.)* Aan kameraad Jonathan Busiaux. De vergadering zal plaatsvinden in de refter van de fabriek. Wij staan te uwer beschikking voor alle bijkomende inlichtingen. De fabriek wordt bezet vanaf deze nacht. Het stakingscomité van Empyrex. *(Eugène gaat buiten. Ulysse legt het briefje terug neer.)*

Ulysse Hij heeft geen herinneringen meer aan zijn vader die mijnwerker was, en hij komt naar de stakersvergadering van Empyrex. Jonathan heeft altijd al een speciaal karakter gehad.

Alice *(Komt terug binnen.)* Ik heb een mooie krans van dahlia's klaargemaakt voor zijn vader. Waar is hij?

Ulysse Hij zal terugkomen. Maak koffie voor hem klaar. Hij zal werk hebben deze nacht.

DOEK

ELFDE TAFEREEL

's Avonds bij Alice. Jonathan tikt verwoed op zijn schrijfmachine.

Jonathan *(Leest.)* Nieuwe bedreigingen van het patronaat wegen op de syndicale vrijheden. Het conflict is losgebarsten... *(Alice schenkt koffie in, Jonathan drinkt.)*

Jonathan Je gaat me niet geloven, maar ik ben gelukkig dat ik ze allemaal eens heb teruggezien: Ulysse, Eugène, en al de anderen. Ze leken

gelukkig mij terug te zien. Ze veranderen niet.

Alice Jij bent het die verandert. Heb je ze gehoord? "Welk graf is van je vader, Jonathan? Nou, weet je niet meer welke spelletjes hij speelde? Herinner je je niet meer wat hij zei?..." Je stond met je mond vol tanden.

Jonathan Details. Het volstaat een inspanning te doen om mij duizend beelden uit zijn leven, van tussen deze vier muren, voor de geest te halen.

Alice Toen hij zijn zakmes nam om voor jou een pijlpunt te scherpen, toen hij op vissen loerde, gebukt tussen het riet, toen hij lachte, toen hij vooroverboog naar de pioenrozen in de tuin, toen hij op uitkijk stond naar de vogels om het weer te kunnen voorspellen, toen hij dronk met zijn vrienden, al die mannen die hier over de vloer kwamen, 's morgens, met hun ogen vol stof, je bent alles vergeten. Hoeveel heb ik toch niet van hem gehouden! Ik dacht dat mijn voorbeeld bij jou een lichtje ging doen opgaan. Hoe goed heeft hij mij niet verzorgd toen ik ziek was. En hoe we probeerden te lachen tijdens de oorlog, toen we het varkenseten een beter smaakje probeerden te geven. Ik hoop voor jou dat je nooit de oorlog mag meemaken. Maar jullie vragen er haast om. De wereld is te slecht geworden. Ze zullen een grote schoonmaakbeurt houden en orde op zaken stellen.

Jonathan Je weet niet meer wat je zegt.

Alice Vergeef me. Ik ben oud geworden. Ik ben tot op de draad versleten. Ik heb geen geld. Als ik in jouw afwezigheid kom te sterven, kijk dan bovenop de kleerkast: er ligt wat geld in een omslag voor mijn lijkst.

Jonathan Goed. Goed. Drink. *(Zij haalt een pakje uit haar zak te voorschijn, in geschenkverpakking.)*

Alice Hier, je hebt het mij cadeau gedaan, twee jaar geleden. Ik kan er niets mee aanvangen. Mensen zoals wij hebben dat niet vandoen. *(Een poos.)*

Jonathan Rust wat, je bent vermoeid. Deze dag heeft jou veel emoties bezorgd. Het zal nooit meer oorlog zijn. De arbeidersklasse is op haar hoede, wees daar maar zeker van.

Alice Herinner je je die lange oorlogsnachten, toen de vliegtuigen vuur spuwden in de hemel? We sprongen halfnaakt en hals over kop in de schuilkelders, net muizen, en je verborg je tussen mijn benen.

Jonathan Kijk wat er gaande is in Empyrex: dat is een hoopgevend teken.

Alice Je brengt het gesprek op een zijspoor.

Jonathan Ook mijn vader was militant. Dat heb ik daarstraks vernomen. De arbeiders groetten ook de zoon van vadertje Busiaux. Het is normaal dat de zoon de fakkel overneemt.

Alice Je bent geen arbeider. Jou hebben ze niet nodig. Je bent een leraar, en je respecteert jezelf niet. Je kleren hebben hun beste tijd gehad. En ik die jou kleepte als een prins. Je was mijn trots. En je leerlingen, terwijl je aan politiek doet, wie houdt zich met hen bezig? Ze dweilen de straten af zeker? ooit zet men je nog op straat. Wat zal je eraan verdiend hebben?

Moelijkheden. Je vader zal je gewaarschuwd hebben. Je hebt natuurlijk nooit naar je vader geluisterd. Het is net of hij nooit bestaan heeft. Was hij een slechte vader geweest, dan zou ik dat begrijpen. Er zijn al bij al onwaardige vaders bij de armen zowel als bij de rijken. Maar hij! *(Ze gaat buiten.)*

Jonathan Het conflict is de 11e losgebarsten, om 15 uur, toen de arbeiders geweigerd hebben te gehoorzamen aan de orders van de ploegbaas, op de afdeling werktuigmachines.

Notarisvrouw Ze zullen je nogal toejuichen, Jonathan! Je zal ze verleiden, jij, de man van de harde actie. Hosanna. Hij is terug! Strooi palmtakken voor zijn voeten. Je stem zal weerklinken zoals vroeger. *(Men hoort Jonathan zingen zoals in het eerste tafereel.)*

Notarisvrouw Je kan natuurlijk succes